

Космет – из тамних кругова на светлост дана

Александар Лукић*

Председник Србије недавно је покренуо нешто што је назвао унутрашњи дијалог о Косову и Метохији. Тако је са подручја трансцендентног (онога што је изван) прешао у иманентно. Наиме, после дуготрајних разговора и преговора уз посредовање светских сила, који би могли да се назову трансцендентним, овај позив представља преко потребан заокрет ка иманентности. Истински дијалог унутар нашег колективног бића подразумева сучељавање различитих ставова чији би циљ био синтетички став који би могао да уједини и помири субјекте тих ставова. Уколико би се у томе успело, наша позиција у спољашњем дијалогу била би неупоредиво боља.

Можда су донекле у праву они који сматрају (нпр. руска историчарка Ј. Гускова) да је позив за такав дијалог дошао прилично касно, у време када је већ много тога потписано и кад је све већ при крају. Чињеница је да преговори трају дуго. Међутим, тешко је сложити се с истицањем како је још Тадићева власт кренула у решавање тог питања. О Косову је преговарала и Коштуничина власт, која је успела да спречи усвајање Ахтисаријевог плана у Савету безбедности УН.

Посебно је важан био Ђинђићев покушај да покрене решавање косовско-метохијског питања. Неколико месеци пред смрт, осмислио је стратегију за решавање тог проблема. Кључна ствар коју је ова стратегија подразумевала био је, најпре, орочени повратак војске и полиције, онако како је предвиђено Резолуцијом 1244, а онда и промена Устава Србије, чиме би се Косово федерализовало и остало део Србије по принципу „више од аутономије, мање од републике”. На Западу су постали забринути. Поручивали су му да још није време за решавање тог питања. А зашто није било време? Зато што Косово још увек није било признато на Западу као независна држава, а њихов званичан став био је тада да је Косово део Србије и СЦГ. Решавање питања Косова са те позиције Запада угрозило би планове, који су

засигурно већ тада постојали, о будућем признању и политици у складу с тим. Изгледа да је Ђинђић то увидео, па је био упоран у покретању тог питања. Тиме је показао да има одлике државотворног премијера, али се многим на Западу, како је сам истицао, добро мерио. За њега је било неспорно да без дугорочног и обострано прихватљивог

казано да има одлике државотворног премијера, али се многим на Западу, како је сам истицао, добро мерио. За њега је било неспорно да без дугорочног и обострано прихватљивог

”
Парадигма траженог дијалога могу да буду филозофске расправе које су водили филозофи и академици Михаило Марковић и Никола Милошевић како су им ставови често били супротстављени

тио усред тих радњи“, говорио је такође Ђинђић, додајући да му се чини да тиме озбиљно ремети нечије планове: „Таман су били направили свој концепт, а онда неки Ђинђић почиње да ’пали светло’. И говори: станите, не може више тако, да видимо шта је досад урађено и куда даље.“ Није, међутим, довољно поживео да сва светла упали, као што ни Диоген није успео усред дана, са фењером у руци, да пронађе човека.

Михаило Марковић и Никола Милошевић: скулптура Драгана Раденовића

решења не може да се заокружи српска државност.

Сматрао је некадашњи председник српске владе, сасвим исправно, и да ће Косово најлакше добити независност у мраку и тишини. „Чим се упали светло и почне отворена расправа, наше шансе расту“, говорио је у свом последњем интервјуу, а однос политичара са Западом о том питању чак је поставио и као критеријум пријатељства. Зато је хтео да наметне ту тему. Метафора о паљењу светла значила је заправо да треба осветлити тамне кругове, изнети их из платоновске пећине на светлост дана и тако демаскирати припреме за независност Косова и његово признање. „Имам утисак да сам понекога и ухва-

Председник Србије данас као да жели да упали та неупаљена светла и пронађе људе. А за то је заиста нужан унутрашњи дијалог. Ипак, пре него што би дијалог започео и изашло се с неким принципима и тезама, потребно је утврдити принципе и формат самог дијалога.

Парадигма траженог дијалога могу да буду филозофске расправе које су, иако често супротстављених ставова, водили филозофи и академици Михаило Марковић и Никола Милошевић. Увек бранећи своје ставове, уз супротстављање аргумената, они су нам оставили пример разговора уз међусобно уважавање. А њихови дијалози, због наглашене моралности, али и академске основе, намећу се као пример могућих политичких, идеолошких и теоријских расправа.

*Доктор филозофије

► Прилози објављени у рубрици „Погледи” одражавају ставове аутора, не увек и уређивачку политику листа

МЕЂУ НАМА

Редакција задржава право на скраћење и опрему свих објављених прилога. Рукописи се не враћају. Текстове шаљите на адресу: ПОЛИТИКА (Међу нама) Трг Политика 1 11103 Београд или електронским путем на адресу: medjunama@politika.rs

Једна историјска поука

Пред Други светски рат, СССР је заузео и присвојио три балтичке државе – Летонију, Естонију и Литванију, одуевши им суверенитет и инкорпориривши их у државну територију Совјетског Савеза. Влада Сједињених Америчких Држава ту „асимилацију” никада није политички и „правно” признала, иако се радило о земљама и територијама које нису биле део САД, нити се граничиле са њима, веома удаљеним, на другом континенту. Влада Сједињених Држава је непризнавање губитка суверенитета и независности ових држава потврдила у „правним”, политичким и дипломатским документима Конгреса САД и Стејт департамента. Ту своју вољу она је изразила и на пластичан начин: на свим државним, службеним и осталим картама света више од пола века уз Летонију, Естонију и Литванију стајала је „фуснота”, реченица да Сједињене Државе не признају ове државе као делове СССР-а.

И, мада су за САД три балтичке државе „реално биле изгубљене”, политички, „правно” и „међународноправно” то нису биле. За Сједињене Државе оне су биле само привремена, „замрзнута реалност”. Истрајност, доследност и, ако се тако може рећи, стрпљивост САД „награђена” је после педесет и две године, у новој горбачовевској, постсовјетској, постбилаларној америчко-натоовској архитектури европског геополитичког и војно-безбедносног поретка. P.S. Наравоученије: свака „асиметрична сличност” случаја три балтичке држа-

ве и Сједињених Држава, на једној страни и Косова и Метохије и Републике Србије на другој страни, намерна је.

Др сци. Душан Николиш, научни саветник, Београд

Центри за унапређење развоја села

Подржавам мере које спроводи влада на пољу очувања и унапређења развоја села, нарочито у рубним подручјима Србије. Оснивање нових и оживљавање постојећих земљорадничких задруга је добар потез и сигурно ће зауставити пропадање села. Међутим, сматрам да паралелно треба радити на изградњи центара за развој села, нарочито у рубним подручјима Србије. Они би обухватили знатно шире подручје деловања и знатно би допринели свеукупном развоју села. Центар би требало да обухвата: формирање нових и оживљавање постојећих земљорадничких задруга које би се бавиле организацијом производње, откупом производа, снабдевањем ресурсима, складиштењем производа, дорадом и прерадом производа и продајом на домаћем тржишту и извозом; стручне службе за унапређење примарне производње у

пољопривреди и развој прехранбене индустрије; службе за образовање становништва као и образовање одраслих, а нарочито организација студија на даљину и оснивање високошколских јединица ван седишта установе без својства правног лица; изградњу инфраструктуре на селу – школе, објекти за културу, продавнице, апотеке, пошта, изградња путева, снабдевање струјом и водом; сервис туризам.

Центри коштају више, али би у сарадњи са локалном заједницом знатно допринели оживљавању села и повратку становништва. Стога би требало за почетак изградити неколико центара, а касније њихов број повећати, нарочито у рубним подручјима Србије где је осипање становништва посебно изражено последње деценије.

Проф. др Ратко Николић, Пољопривредни факултет Нови Сад, члан Националног савета за високо образовање и редовни члан Академије инжењерских наука Србије

Спасити оно што је „претекло” после приватизације

Као један од најважнијих услова за улазак Србије у Европску унију јесте и решење 24 спорне приватизације. Да подсетимо: широм Србије, од задружних штала, економија, стотина и стотина фабричица, а богме и некада моћних комбината који су запошљавали на хиљаде самоуправљача, остале су испражњене хале или су пак, ако су интересантне локације, никла стамбена насеља! У периоду сада проказаног соци-

јализма, посебно од увођења тзв. комуналног система, чак и сада готово екстремно неразвијене општине биле су како-такво опремане да задрже и задовоље потребе становништва које у њима живи. Инвестирало се у фабрике или бар погоне, економије, школство, судство, путеве и сл. То је и „држало” народ, а и школоване без којих тешко да се може очекивати и напредак, а и оно што се зове „квалитет живота”. Вреди зато запамтити Динкићеву студију (књигу) „Економија деструкције” (нажалост и раскорак самог аутора са вредњама у књизи!). Али, шта је ту је. Питање је: да ли се и како ишта може променити и побољшати?

У Новој Вароши су, на пример, на добром путу да нове газде приватизованих фирми, пошто су се добро намирили, натерају да поврате бар оно што је преостало. Нажалост, опет се испречио тобоже закон! Зато предлажем да тамо где још постоје какви-такви остаци, а због ригидности закона и воља приватизатора који не знају шта би са хиљадама и хиљадама квадрата још увек очуваног објеката уништите индустрије или економија, влада и надлежна министарства, заједно са локалним управама, пронађу програме и кооперативно оживе потпуно замрле бројне средине. Уз још једну напомену: заблуда је да су само југ или исток Србије доведени на руб сиромаштва. И много општине у Шумадији, па чак и у Поморављу су такве! Примера ради, од пет општина које окружују Крагујевац, објективно чак три (Кнић, Баточина, Рача) су такве.

Др Миодраг Д. Игњатовић, професор

АФОРИЗМИ

- Раније смо имали дефицит одговорности, а сада се појавио суфицит неогорворности.
- Гајим двоструку осећања према политичарима. Једном не могу да их гледам, а други пут бих им најрадије видео леђа.
- Кад би нам данас било добро, нико се не би радовао бољем сутра.
- Пензија ми траје неколико дана, а онда јој се губи сваки траг.
- Наша криза је најбоља. Има неограничени рок трајања.

● Кренули смо са мртве тачке. Касније ће нам објаснити у ком правцу идемо.

Љубомир Илић

- Домановићев Вођа је без премца, не може га заменити никакав – лидер у региону.
- Српски је једини језик на свету који функционише и кад га исецкају.
- Српски пензионери издржавају и своју државу и своје породице. Има се, може се.
- „Држ’те лопова!” – повикасмо. И они га држе – као мало воде на длану.

Анђелко Ердџанић

Василка Тенкеш